

การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่อง
ความเรียบง่ายของครรภ์ผู้รับผิดชอบ
กลุ่มองค์กรคาಥอลิกในโรงเรียนคาಥอลิก
สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

Living in Congruence with Values of the Gospel
in the Aspect of Simplicity of Teachers who are
Responsible for Catholic Association in
Education Section of Chanthaburi Diocese.

ศิริวิชัย มารีย์พัฒนกิจ

- * ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยา
จิริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม
บาทหลวง พศ.ดร.ชาติชาย พงษ์ศิริ
- * อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์
สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา วิทยาลัยแสงธรรม
บาทหลวง ดร.อักสติน สุกี้โย ปิตโยว
- * อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาเทววิทยาจิริยธรรม วิทยาลัยแสงธรรม
บาทหลวง ดร.นันทพล สุขสำราญ
- * อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม
พศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์
- * อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม

Sirawich Mariaphatthanakit

- * Master of Arts, Moral Theology Program,
Faculty of Theology, Saengtham College.
Rev.Asst.Prof.Dr.Chartchai Phongsiri
- * Lecturer, Faculty of Humanities, philpsophy
and Religion Program, Saengtham College.
Rev.Dr.Agustinus Sugiyo Pitoyo
- * Lecturer, Faculty of Theology,
Moral Theology Program, Saengtham College.
Rev.Dr.Nantapon Suksumran
- * Lecturer, Faculty of Theology,
Bachelor of Education Program
in Christian Studies, Saengtham College.
Asst.Prof.Dr.Laddawan Prasutsaengchan
- * Lecturer, Faculty of Theology,
Christian Education Program,
Saengtham College.

ข้อมูลบทความ

- * รับบทความ 1 กรกฎาคม 2564
- * แจ้งแก้ไข 9 สิงหาคม 2564
- * ตอบรับบทความ 3 กันยายน 2564

ศิริวิชัย มารีย์พัฒนกิจ, ชาติชาย พงษ์ศิริ, ออคัสติน สุกี้โย ปีโตโย, นันทพล สุขสำราญ
และ ลัดดาวารณ์ ประสุตรแสงจันทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การดำเนินชีวิตตามคุณค่า พระวารสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคathaอลิก ในโรงเรียนคathaอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี 2) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวารสารเรื่อง ความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคathaอลิกในโรงเรียนคathaอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี และ 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวารสาร เป็น การวิจัยแบบผสมผสานโดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและการเชิงคุณภาพ กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ ครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคathaอลิกใน โรงเรียนคathaอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำนวน 94 คน เครื่องมือที่ ใช้คือ แบบสอบถาม สก็อตที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการสัมภาษณ์กลุ่มบทหลัง ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้มาโดยการเลือก แบบเจาะจง เครื่องมือ ที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวารสารเรื่องความเรียบง่ายของ ครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคathaอลิก ในโรงเรียนคathaอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมาก ไปน้อย ได้แก่ ด้านคุณค่าพระวารสารเรื่องความเรียบง่าย ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามค่าธรรมชาติ ด้านคุณค่าพระอาณาจักรของพระเจ้า

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวารสาร เรื่องความเรียบง่าย คือ (1) ทัศนคติในการดำเนินชีวิต (2) สภาพการณ์ ของสังคมในกระแสบริโภคนิยม และ (3) ปัญหาการเงินและการหนี้สิน

การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพิธีกรรมเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรศาสนาคริสต์
ในโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพิธีกรรมเรื่องความเรียบง่าย มีดังต่อไปนี้ (1) ครูควรจะปรับเปลี่ยนทัศนคติและความ
ตระหนักถึงคุณค่าในการดำเนินชีวิตในเรื่องความเรียบง่าย (2) ผู้บริหาร
โรงเรียนควรจะเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อจะให้ครูได้เลียนแบบและพัฒนาการ
ดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย และ (3) โรงเรียนควรจะช่วยขับเคลื่อนให้ครูได้
พัฒนาการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพิธีกรรมเรื่องความเรียบง่าย โดยผ่าน
กิจกรรมต่างๆ

คำสำคัญ: พิธีกรรม
ความเรียบง่าย
ครู
องค์กรศาสนาคริสต์
โรงเรียนคาಥอลิก

Abstract

This research aimed to study : 1) Living a life in accordance with the gospel value on the simplicity of teachers who were responsible for the Catholic Association in Education Section of Chanthaburi Diocese 2) Problems and obstacles in living the life in accordance with the gospel value, and 3) Guidelines for the development on living in accordance with the gospel value. The mixed methods were employed using quantitative and qualitative data collections. The population used for quantitative was comprised of 94 teacher who were responsible for the Catholic Association in the Education Section of Chanthaburi Diocese. The tool used for data collection was a questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The experts were three Catholic priests obtained by purposive sampling. The research tool used for qualitative data collection was semi-structured interviews. The collected data were analyzed by content analysis.

The study results were as follows:

1. Living in accordance with the gospel value on the simplicity of teachers who were responsible for the Catholic Association in Education Section of Chanthaburi Diocese, as a whole, was at a high level. The individual aspects, which were put in descending order based on their average scores were as follows : The aspect of the gospel value of simplicity, the aspect of living a simple life in accordance with teachings of the church, and the aspect of living a simple life in accordance with the values of the Kingdom of God.

การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรภาคอิสก
ในโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

2. Problems and obstacles in living a life in accordance with the gospel values were as follows: (1) attitudes and priorities towards living (2) circumstances of societies amid consumerism, and (3) financial problems.

3. Guidelines for development on living a live in accordance with the gospel value were as follows : (1) Teachers should adjust their attitudes and awareness of living the simple life value (2) School administrators should be good models in order that teachers would imitate and develop their simplicity in life, and (3) School should urge/mobilize teachers to develop a simple style of life in accordance with the gospel value through various activities.

Keywords: Gospel value
                        Simplicity
                        Teacher
                        Catholic organization
                        Catholic school

ความสำคัญของเนื้อหา

พื้นฐานทางการศึกษามีความสำคัญ สำหรับคนเราเป็นอย่างยิ่ง การได้รับการศึกษา มีส่วนสำคัญที่ช่วยทำให้มนุษย์เราเจริญเติบโต ทำให้มีความความรู้ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยน แปลงทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยอาศัย ปัญญาที่ได้รับมาจากการศึกษา และ “ครู” เป็น กลไกสำคัญในการเป็นผู้ให้การศึกษาแก่ผู้เรียน

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน “อาชีพครู” ได้รับความนิยมมาก ไม่ใช่แค่การสอน แต่เป็นอาชีพที่มีเกียรติและได้รับการยกย่อง นับถือจากบุคคลทั่วไปว่าเป็นผู้นำทางสังคม เป็น ต้นแบบของสังคม ครูจึงต้องมีความประพฤติ และแบบอย่างที่ดีต่อคนในชุมชนทั้งความ ประพฤติส่วนตัวและความเป็นอยู่” (พนม พงษ์โพธุลัย, 2540: 9-11) ครูเป็นผู้ให้การ อบรม เมตตาแก่ศิษย์ ตามพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จ- พระปรมินทรมหาภูมิพลอุลย์ เดชา (รัชกาลที่ 9) ที่ได้เคยพระราชทานไว้แก่ ครูอาชีวศึกษาประจำปี พ.ศ. 2522 ความว่า “ครูที่ แห่นั้นเป็นผู้ทำเต็มความดี ต้องหมั่นยั่นอุตสาหะ พากเพียรต้องเอื้อเฟื้อเพื่อแผ่และเสียสละ ต้อง หนักแน่นอดกลั้น อดทน รักษาวินัย สำรวม ประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนที่ ดีงาม ต้องปลีกตัวบลีกใจต่อความสะพากสาย และจริงใจ ต้องเมตตาห่วงดีต้องวางแผนไว้ให้เป็น กลาง ไม่ปล่อยไปตามอคติ ต้องอบรมปัญญา

ให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้น ทั้งด้านวิทยาการและ ความฉลาดรอบรู้ทั้งเหตุและผล” และการ ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดย เนพาครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรในโรงเรียน คาดถือลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ที่เป็นผู้นำ กลุ่มต่างๆ ในโรงเรียนคาดถือลิกค์ดำเนิน ตามพระราชดำรัสของพระองค์ พร้อมๆ กับ ดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวราห์อันเป็นฐาน การจัดการศึกษาของโรงเรียน แต่ในการดำเนิน ชีวิตตามสภาพสังคมปัจจุบัน พบว่า ครูผู้รับ ผิดชอบกลุ่มองค์กรในโรงเรียนคาดถือลิกสังกัด สังฆมณฑลจันทบุรี รวมไปถึงครูในโรงเรียนต่างๆ มีภาระค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นตามสภาพเศรษฐกิจ และสังคม และมีจำนวนไม่น้อยที่ต้องมีหนี้สิน ตามรัฐมนตรี นุ่มมัน (2558: ออนไลน์) ในโพสต์ ทุ德育 ได้กล่าวถึงจำนวนหนี้สิน ปัญหาการเกิดหนี้ และการแก้ไขปัญหา โดยกล่าวไว้ว่า กระทรวง ศึกษาธิการได้ระบุว่า “ครูและบุคลากรทางการ ศึกษามีหนี้ในระบบประมาณ 1.2 ล้านล้าน บาท...ยังไม่นับถึงหนี้นื้นอกระบบที่ยังไม่มีหน่วย งานให้นำเสนอรวมอย่างเป็นรูปธรรม” และ สำหรับการเป็นหนี้ของครูนั้น ปรีชา เมือง พระมหา นายนากสماคพัฒนาครูไทย ระบุว่า “เกิดจากวินัยทางการเงินของครูที่เริ่มเสียมา ตั้งแต่การเปิดโอกาสให้ครูหลายๆ คนที่กู้เงินใน โครงการสวัสดิการเงินกู้กองทุนการฝึกอบรม กิจ กรรมทางชุมชนเพื่อนครูและบุคลากรทางการ

การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวิหารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาಥอลิก ในโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

ศึกษา (ช.พ.ค.) ที่ให้กู้ได้โดยไม่มีการตรวจ
ข้อมูลเครดิตหรืออนุมัติ ทำให้ไม่สามารถ
ทราบได้ว่าครูเป็นหนี้เสียหรือไม่สามารถเห็น
ภาระหนี้ก่อนกู้ แม้แต่เงินเดือนคงเหลือของผู้กู้
เหลือเพียง 15% ของเงินเดือน ก็สามารถกู้ได้
ซึ่งโดยทั่วไปต้อง 30% ขึ้นไป หรือมากกว่านั้น
ใช้คนค้ำกู้ได้ถึง 3 ล้านบาท” และ “ทุกครั้งที่มี
การพูดถึงปัญหาหนี้ครู สิ่งที่ได้ยินตามมาคือ
แนวทางในการแก้ไข แต่แนวคิดมากมายก็ไม่
สามารถแก้ไขปัญหานี้อย่างยั่งยืนได....”

คุณค่าพระวิหารประการหนึ่ง ที่จะ
สามารถช่วยให้มนุษย์ในสังคมปัจจุบันนี้รอดพ้น
จากวิกฤตในการดำเนินชีวิตที่เป็นแบบบริโภค¹
นิยมและวัตถุนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ คือ “ความ
เรียบง่าย” พระเยซูเจ้าทรงเจริญชีวิตที่เรียบง่าย
คลุกคลีกับประชาชนคนสามัญ ทุกคนเข้าหา
พระองค์ได้แม้แต่เด็กๆ (ลก 18:16) ในพระ
คัมภีร์ พระองค์ก็ได้ทรงสอนไม่ให้กังวลใจใน
เครื่องแต่งกาย อาหารการกิน เพราะพระเจ้า
ดูแลชีวิตของเราทุกคน (ลก 12:24-27) (มธ
6:32) องค์พระเยซูเจ้าทรงเป็นแบบฉบับในการ
ดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย การมีมโนธรรม รู้จัก
คิดและวิจารณญาณแยกแยะชัด รู้จักตัดสิน
ใจเลือกทางแห่งความดีงาม และยึดมั่นในทาง
แห่งความดี (ลก.18:8) แม้ในสถานการณ์ที่เรา
ถูกคุกคาม (มธ 5:10; 24:10,12-13) ท่ามกลาง
สถานการณ์ของมนุษย์ที่ดำเนินชีวิตแบบบริโภค

นิยมและวัตถุนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งพระศาสน
จักรคาಥอลิกได้แสดงความห่วงใยอย่างชัดเจน
เป็นต้น พระสันตะปาปาฟรังซิส ได้กล่าวไว้ใน
พระสมณสาส์นเตือนใจ ความชื่นชมยินดีแห่ง²
พระวิหาร (Evangelii Gaudium) ในข้อที่ 196 ว่า “บางครั้งเรากลายเป็นบุคคลที่มีจิตใจ
หมายกรະด้าง เรอาลีม เราระเลย เรารตื้นตาตื่น
ໄจไปกับโอกาสการบริโภคและความบันเทิง
ต่างๆ ที่สังคมเสนอให้” นอกจากนี้ พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ก็ได้
ทรงพระราชนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอ
เพียงให้แก่สกนธิกรได้นำไปใช้เป็นหลักในการ
ดำเนินชีวิตด้านความพอเพียงเรียบง่าย จนเป็น³
ที่ยอมรับของต่างประเทศอีกด้วย เป็นหลักที่
สามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
และการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี โดยให้มี
ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี
ต่อการกระทำใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง
ทั้งภายในและภายนอก ซึ่งต้องอาศัยการรอบรู้
ในเรื่องต่างๆ และการมีคุณธรรมมาช่วยเป็น
หลักในการดำเนินชีวิต

ครูในโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑล
จันทบุรี จึงควรเป็นต้นแบบในเรื่องของการ
ดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย พอดีกับผู้เรียน
และกลุ่มครู และบุคคลรอบข้าง ตามคุณค่า
พระวิหารเรื่องความเรียบง่าย และเป็นไปตาม
หลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จ

**ศิริวิชัย มารีย์พัฒนกิจ, ชาติชาย พงษ์คิริ, ออ กัสติน สุกี้โย ปิตโธ, นันทพล สุขสำราญ
และ ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์**

พระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ ด้วย และ โรงเรียนคาಥอลิกค์คริสเตียนในพัฒนา การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความ เรียบง่ายให้แก่ครูผู้รับผิดชอบกลุ่มของค์กร คาಥอลิกในโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑล จันทบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตตามคุณค่า พระวรสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มของค์กรคาಥอลิก ในโรงเรียนคาಥอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่อง ความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มของค์กร คาಥอลิก ในโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑล จันทบุรี

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการ ดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเรื่องความ เรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มของค์กร คาಥอลิก ในโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑล จันทบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัย

1.1 คุณค่าพระวรสารเรื่องความเรียบง่าย ซึ่งเป็นหนึ่งในคุณค่าพระวรสาร 21 ประการ ของอัตลักษณ์การศึกษาคาಥอลิก

1.2 แนวทางการอภิบาลเรื่องความ เรียบง่ายตามมุ่งมั่นจากพระคัมภีร์ และคำ สอนพระศาสนจักรคาಥอลิก

1.2.1 ตามมุ่งมั่นจากพระคัมภีร์ และ คุณค่าพระอามานาจักรพระเจ้า

1.2.2 ตามมุ่งมั่นจากเอกสารคำสอน ของพระศาสนจักร ได้แก่ พระสมณสาส์นเตือน ใจความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสาร พระสมณ สาส์นขอสรรเสริญองค์พระผู้เป็นเจ้า กฤษฎีกา สมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรคาಥอลิกแห่ง ประเทศไทยคริสตศักราช 2015 เรื่อง พระ ศาสนจักรที่ยากจนเพื่อคนยากจน

1.3 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ที่ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมี เหตุผล ภูมิคุ้มกัน ความรู้ และคุณธรรม

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือครูผู้รับ ผิดชอบกลุ่มของค์กรคาಥอลิก ในโรงเรียนคาಥอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำนวน 94 คน

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดย มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) ได้แก่ บทหลวงจิตตาธิการองค์กร ยุวธรรมทุต บทหลวงจิตตาธิการองค์กรกอง หน้าร่าเริงและพลศึก และบทหลวงจิตตาธิ การองค์กรราย.ชี.เอส.

การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวารสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรภาคอุตสาหกรรมในโรงเรียนคatholicสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณค่าพระวารสาร หมายถึงคุณค่าที่พระเยซูสั่งสอนและเจริญชีวิตเป็นแบบอย่างแก่บรรดาศาสนุคิชัยและประชาชน ดังที่มีบันทึกในพระคัมภีร์ ตอนที่มีชื่อเรียกว่า “พระวารสาร” ซึ่งแปลว่า “ข่าวดี” คำว่า “ข่าวดี” หมายถึง ข่าวดีแห่งความรอดพ้นของมนุษย์จากทุกข์ (อสย 61:1) (ลก 4:16-18) (อสย 35:4-6) (ลก 7:22)

การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวารสาร เรื่องความเรียบง่าย หมายถึงวิถีการดำเนินชีวิตตามแบบอย่างของพระเยซูคริสตเจ้า ตามคำสั่งสอนและการเจริญชีวิตของพระองค์ ที่ชื่นชมยินดีกับความเป็นอยู่แบบพอกิน พอใช้ไม่ฟุ่มเฟือย แบ่งปันเกื้อกูลกัน ยอมรับในสิ่งที่ตนเป็นและพร้อมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่นตามคุณค่าพระวารสาร พระคัมภีร์ คำสอนพระศาสนาจักรภาคอุตสาหกรรม และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในงานวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคุณค่าพระวารสารเรื่องความเรียบง่าย 2) ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามมุ่งมั่นของพระคัมภีร์ 3) ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคุณค่าพระอาณาจักรพระเจ้า 4) ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคำสอนพระศาสนาจักร และ 5) ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การปฏิบัติด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคุณค่าพระวารสารเรื่องความเรียบง่าย หมายถึงการมีคุณธรรมจริยธรรม ประพฤติดตามหลักคำสอนของศาสนามากกว่าการมีทรัพย์สมบัติ การประทัยดตามอัตภาพของตน การเก็บเงินออม การบริโภคในปริมาณที่พอดี การคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยและการคุ้มค่ามากกว่าค่านิยม

การปฏิบัติด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามพระคัมภีร์ หมายถึงการประพฤติดตามหลักศาสนา การพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ไม่โลภ การเห็นคุณค่าของการเข้าร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณมากกว่าผลกำไรในกิจกรรมส่วนตัว การรำพึงไตรตรองพระวิจารณ์ของพระเจ้าในเรื่องการสะสมทรัพย์ การแบ่งปันช่วยเหลือผู้อื่น การมีจิตอาสา รับใช้ผู้อื่น การปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งหวังการได้ทำหน้าที่ที่ดีมากกว่าค่าตอบแทน การใช้คำพูดที่เหมาะสมกับผู้อื่น การไม่กัดกุนช้าของเครื่องใช้เกินจำเป็น และการใช้อย่างคุ้มค่า

การปฏิบัติด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคุณค่าพระอาณาจักรพระเจ้า หมายถึงการให้ทาน ใส่ถุงทาน การยินดีเมื่อได้รับศีลօภัยบาป การประกาศเรื่องราวของพระเยซูเจ้าตามกำลังความสามารถ การคิดเชิงบวก มีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น การให้อภัยคนอื่น การเห็นคุณค่าความสามารถของคนอื่น การช่วยเหลือ

ให้คำปรึกษาผู้ประสบปัญหา การไม่สงบทางทรัพย์สินเงินทองผลประโยชน์เกินความจำเป็น การปฏิบัติด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคำสอนพระศาสนาจักร หมายถึงการสำนึกรู้และให้อภัยในความผิดพลาดของตน การขอบคุณพระเจ้าในสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน การมองเห็นคุณค่าของตนเอง ไม่เปรียบเทียบฐานะของตนเองกับผู้อื่น การยินดีกับตนเองและผู้อื่นในการดำเนินชีวิตที่ดี การพิจารณาข้อบกพร่องของตนเอง และการพยายามปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น

การปฏิบัติด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การประกอบอาชีพอย่างสุจริต การควบคุมรายรับรายจ่ายอย่างเหมาะสม ทำบัญชารายรับรายจ่าย การประหยัดและเก็บออม ไม่ฟุ่มเฟือยใช้สอยเงินทองสิ่งของต่างๆ อย่างประมาณตน และรู้คุณค่า การใช้สิ่งของต่างๆ อย่างคุ้มค่า นำกลับมาใช้ใหม่ การปลูกพืชผัก สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เอง การแบ่งปันสิ่งที่มีให้บุคคลรอบข้าง การหาหนทางเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย

ครูผู้รับผิดชอบองค์กรคหบดีในโรงเรียนคหบดีลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี หมายถึงคณาจารย์ และทีมงานครูผู้ที่ทำงานเป็นผู้รับผิดชอบกลุ่มขององค์กรคหบดีลิกภายในโรงเรียนต่างๆ ที่สังกัดภายในสังฆมณฑลจันทบุรี ซึ่งกลุ่มต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนได้แก่ กลุ่มกองหน้าร่าเริง กลุ่มพลศึกษา กลุ่ม

ยุวธรรมมุทต และกลุ่ม วาย.ซี.เอส. ซึ่งการทำางานในแต่ละองค์กรจะมีบทหลวงผู้รับผิดชอบองค์กรภายใต้การดำเนินงานของสังฆมณฑลจันทบุรี

วิธีการดำเนินการ

ประเภทของงานวิจัย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology Research) โดยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

2. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความตรง เชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.66-1.00 และเมื่อนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มครูและทีมงานครูผู้รับผิดชอบองค์กรคหบดีในโรงเรียนที่ไม่ได้สังกัดโรงเรียนคหบดีลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี (โรงเรียนสังกัดคณาจารย์นักบวชในสังฆมณฑลจันทบุรี) จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) = 0.862 สูงกว่าเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้คือ ไม่น้อยกว่า 0.7

การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพิริยาการเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรภาคอุตสาหกรรมในโรงเรียนภาคอุตสาหกรรมสังกัดสังฆมณฑลจังหวัดทบูรี

3. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร มาตรวจทานความครบถ้วนของข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป หาค่ามัธยมเลขคณิต (Arithmetic mean: μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: σ) เกณฑ์การพิจารณาระดับการปฏิบัติในการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพิริยาการเรื่องความเรียบง่ายตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1997: 263) มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึงมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึงมีการปฏิบัติในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึงมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึงมีการปฏิบัติในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึงมีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

4. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มประชากร เสนอต่อกลุ่มบาทหลวงผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน และสัมภาษณ์กลุ่มบาทหลวงผู้ทรงคุณวุฒิ ตามประเด็นการสัมภาษณ์

5. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อจำแนกและจัดระบบข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบยืนยันความตรง (Validity) ของข้อมูล

6. นำข้อมูลที่วิเคราะห์มาสรุปผลการศึกษาแล้ว มาเขียนรายงานผลการศึกษา

ศิริวิชัย มารีย์พัฒนกิจ, ชาติชาย พงษ์ศิริ, อوغัสติน สุกี้โย ปิตโโย, นันทพล สุขสำราญ
และ ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

ผลการวิจัย

1. การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพิธารสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาಥอลิก ในโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับผลการปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพิธารสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาಥอลิก ในโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

การปฏิบัติตน	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่าย ตามคุณค่าพิธารสารเรื่องความเรียบง่าย	4.27	0.49	มาก	1
2. ด้านการเจริญชีวิตเรื่องความเรียบง่าย ตามมุ่งมั่นพรมคัมภีร์	4.00	0.40	มาก	4
3. ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่าย ตามคุณค่าพระอาณาจักรของพระเจ้า	4.13	0.43	มาก	3
4. ด้านการเจริญชีวิตที่เรียบง่าย ตามคำสอนพระศาสนจักร	4.21	0.44	มาก	2
5. ด้านการดำเนินชีวิตเรื่องความเรียบง่าย ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.49	0.45	ปานกลาง	5
รวมเฉลี่ย	3.49	0.36	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับผลการปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพิธารสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคาಥอลิก ในโรงเรียนคาಥอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคุณค่าพิธารสารเรื่องความเรียบง่าย ($\mu=4.27$, $\sigma=0.49$) รองลงมาคือ ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคำสอนของพระศาสนจักร ($\mu=4.21$, $\sigma=0.44$) ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามคุณค่าพระอาณาจักรของพระเจ้า ($\mu=4.13$, $\sigma=0.43$) ด้านการเจริญชีวิตเรียบง่ายตามมุ่งมั่นพรมคัมภีร์ ($\mu=4.00$, $\sigma=0.40$) และ ด้านเจริญชีวิตเรียบง่ายตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu=3.49$, $\sigma=0.45$)

การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพิพาระสารเรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคณาทอลิกในโรงเรียนคณาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพิพาระสารเรื่องความเรียบง่าย ที่สำคัญคือ 1) ทัศนคติในการดำเนินชีวิต 2) สภาพการการณ์ของสังคมในกระแสบริโภค นิยม 3) ปัญหาการเงินและการหนี้สิน โดยมีความคิดเห็นว่า การเจริญชีวิตที่เรียบง่ายนั้น เป็นสิ่งที่ดี เหมาะสมที่จะเป็นอย่างยิ่ง แต่ในสภาพชีวิตของความเป็นจริง ครูแต่ละคนยังมี การดำเนินชีวิตประจําวันที่หลอกหลอนกันไป การที่จะดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายได้ทั้งหมดในแต่ละด้าน เป็นเรื่องที่ท้าทายมากในปัจจุบัน เพราะสังคมโลกที่เปลี่ยนไป การดำเนินชีวิต ของตนเองและครอบครัวที่ไหลไปตามกระแส สังคม การใช้ชีวิตตามกระแสสังคมด้วยความลื้มตัวหรือความจำเป็น ทำให้ส่งผลกระทบต่อ การเงินของตนเองและครอบครัว เป็นต้น การมีโทรศัพท์มือถือ รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าเพื่อ อำนวยความสะดวกในชีวิตเพื่อความสะดวก สบาย การดูแลรักษาสุขภาพความสวยงาม การมีสมาชิกในครอบครัวมากขึ้นทำให้ต้องมีค่าใช้จ่ายมากขึ้น ค่าใช้จ่ายในการเรียนของลูกที่ ปัจจุบันมีการแข่งขันด้านวิชาการสูงมาก สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันที่ข้าของมีราคานาฬิกา ขึ้น ประกอบกับไม่มีการจัดการเงินอย่างเป็นระบบ เมื่อเงินไม่พอใช้ก็นำเงินออมมาใช้ หรือ ต้องไปกู้หนี้ยืมสินมาอีก ทำให้ปัญหาเรื่องการเงินเพิ่มขึ้น จึงต้องดิ้นรน ปรับตัวเพื่อความอยู่

รอด สำหรับแนวทางการเจริญชีวิตเรียบง่ายในแต่ละด้านนี้ สามารถนำมาใช้เป็นหลักในการดึงดูด เตือนใจ เตือนความจำให้พยายามหันกลับมาทำความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญ และนำไปใช้ให้ดีมากยิ่งขึ้น ปัญหาและอุปสรรค ที่ทำให้การดำเนินชีวิตของกลุ่มครูต้องเปลี่ยนแปลงไป และปัญหาทั้งสามส่วนนี้ก็เกิดขึ้นกับครูส่วนใหญ่จึงควรมีแนวทางต่างๆ ในการพัฒนา การดำเนินชีวิต ที่จะต้องตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐาน ของความเรียบง่ายตามคุณค่าพิพาระสาร

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพิพาระสารเรื่องความเรียบง่าย มีดังต่อไปนี้

3.1 ครูควรจะปรับเปลี่ยนทัศนคติและ ความตระหนักถึงคุณค่าในการดำเนินชีวิตในเรื่องความเรียบง่าย เพราะทัศนคติในการดำเนินชีวิตเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด หากมีความคิดที่ถูกต้องและนำมาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต ย่อมช่วยให้สามารถเจริญชีวิตเรียบง่ายได้ดีมากขึ้น แม้ในเรื่องของทรัพย์สินเงินทองในสมัยของพระเยซูเจ้าจะมีไม่มากเท่าในปัจจุบัน แต่ เพราะปัญหาเรื่องการเงินนี้เองที่ทำให้ ยูดาส อิสカリโอท ขายองค์พระเยซูเจ้าในราคามาสิบหรี่ยญ แนวทางในการปรับเปลี่ยนจึงต้องปูพื้นฐานจากความคิดและมุ่งไปสู่การกระทำโดยผ่านทางการตระหนักรู้ถึงคุณค่าที่ตนเองจะได้รับมา ตามบทบาทหน้าที่ของตนเองและใช้

ชีวิตอยู่บนความพอประมาณ เพื่อเป็นตัวอย่าง
ที่ดีแก่เพื่อนครูและนักเรียนที่เราจะต้องดูแลต่อ^{ไป}

3.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรจะเป็นแบบ
อย่างที่ดีเพื่อจะให้ครูได้เลียนแบบและพัฒนา
การดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย ดังที่พระเยซูเจ้าได้
ทรงดำเนินชีวิตเป็นประจำษพยานด้วยความ
เรียบง่ายแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะใน
ด้านการทำงานที่ผู้บริหารต้องมีหัวใจที่เต็ม
เปี่ยมไปด้วยการรักในงานของพระเยซูเจ้าอย่าง
แท้จริง ทำอย่างเต็มกำลังความสามารถ ที่สำคัญ
ผู้บริหารควรให้การส่งเสริมสนับสนุน เอาใจใส่
พร้อมให้ความช่วยเหลืออย่างดีทั้งในเรื่องงาน
ให้ขับเคลื่อนการทำงานที่สะท้อนถึงจิตสาธารณะ
ตามคุณค่าพระวรวรสารอย่างชัดเจน มีความก้าว
หน้าในหน้าที่การงาน และเอาใจใส่การดำเนิน
ชีวิตของกลุ่มครูให้เจริญชีวิตด้วยความเรียบง่าย
ช่วยแนะนำ แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ช่วย
ให้รางวัลเพื่อเสริมสร้างกำลังใจในการปฏิบัติ
งานและเจริญชีวิต

3.3 โรงเรียนควรจะช่วยขับเคลื่อนให้
ครูได้พัฒนาการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระ
วรวรสารเรื่องความเรียบง่าย โดยผ่านกิจกรรม
ต่างๆ เพื่อปลูกฝังค่านิยมที่ดี มีพระเยซูเจ้าเป็น
ศูนย์กลางของการดำเนินชีวิต ซึ่งเท่ากับเป็น
การประกาศชีวิตของพระองค์ต่อเพื่อนพ้องได้
อย่างดี

นอกจากนี้ โรงเรียนหรือหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องควรมีการดำเนินการ จัดกิจกรรม
ต่างๆ เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมให้กับครู รวมถึง
นักเรียนและบุคคลอื่นๆ ด้วย โดยเฉพาะ
คุณธรรมความพอประมาณ (temperance)
และคุณธรรมความรอบคอบ (Prudence) ความ
ยุติธรรม (Justice) ความกล้าหาญ (Fortitude)
เพื่อให้พวกเข้าได้เปี่ยมด้วยคุณธรรม
หลัก 4 ประการตามคำสอนของศาสนา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ทราบถึงการดำเนินชีวิต ปัญหาและ
อุปสรรคในการดำเนินชีวิต รวมทั้งแนวทางการ
พัฒนาการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรวรสาร
เรื่องความเรียบง่ายของครูผู้รับผิดชอบกลุ่ม
องค์กรคาಥอลิก ในโรงเรียนคาಥอลิกสังกัด
สังฆมณฑลจันทบุรี ซึ่งโรงเรียนหรือหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการ
พัฒนากลุ่มบุคคลตั้งแต่ล่างต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. ครูควรจะปรับเปลี่ยนทัศนคติและ
ความตระหนักรถึงคุณค่าในการดำเนินชีวิตใน
เรื่องความเรียบง่าย

2. ผู้บริหารโรงเรียนควรจะเป็นแบบ
อย่างที่ดีเพื่อจะให้ครูได้เลียนแบบและพัฒนา
การดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย

การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพิริยาลัย ของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคatholic ในโรงเรียนคatholic สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี

3. โรงเรียนควรจะช่วยขับเคลื่อนให้ครูได้พัฒนาการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพิริยาลัย เรื่องความเรียบง่าย โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ

4. โรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมหลัก 4 ประการ ได้แก่ ความพอประมาณ ความรอบคอบ ความยุติธรรม และความกล้าหาญให้ครูมากยิ่งขึ้น

5. ครูควรศึกษาหาความรู้เรื่องหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้มากขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรื่องของการทำบัญชีประจำวัน การเก็บออม การเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ลดหนี้สิน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษา การดำเนินชีวิตและแนวทางการพัฒนาการดำเนินชีวิตตามคุณค่าพิริยาลัย อื่นๆ ของครูผู้รับผิดชอบกลุ่มองค์กรคatholic ในโรงเรียนคatholic สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี เช่น ความซื่อสัตย์ ความรัก

2. ควรมีการศึกษา แนวทางการแก้ไขปัญหาในเรื่องการมีหนี้สินของครูผู้รับผิดชอบองค์กรคatholic ในโรงเรียนคatholic สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี เพื่อช่วยลดปัญหา และช่วยให้สามารถมาเจริญชีวิตด้วยความเรียบง่ายได้อย่างมีคุณภาพดีมากยิ่งขึ้น

ศิริวิชัย มารีย์พัฒนกิจ, ชาติชาย พงษ์ศิริ, ออกรสติน สุกิโย ปิตโย, นันทพล สุขสำราญ
และ ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการค่าทางลิกเพื่อพระคัมภีร์. (2549). พระคัมภีร์ภาคพันธ์สัญญาเดิมปัญจบรพ.
กรุงเทพฯ: คณะกรรมการค่าทางลิกเพื่อพระคัมภีร์.
- คณะกรรมการค่าทางลิกเพื่อพระคัมภีร์. (2549). พระคัมภีร์ภาคพันธ์สัญญาใหม่. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการค่าทางลิกเพื่อพระคัมภีร์.
- จอร์宦 ปอลที่ 2, สมเด็จพระสันตะปาปา. (1987). พระสมณสาส์นความห่วงใยเรื่องสังคม (สภาพค่าทางลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา, ผู้แปล). ม.ป.ท.
- ธเนศน์ นุ่นแม่น. อภิปัญหาหนึ่งครู่...ปมที่แก้ไม่ตก 11 ปี ลูกلام 1.2 ล้านล้านบาท. [ออนไลน์].
สืบค้นเมื่อวันที่ : 15 มีนาคม 2564. เข้าถึงได้จาก : <https://www.posttoday.com/politic/report/401921>.
- พนม พงษ์พบูลย์. (2540). รวมกฎหมายการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพาณิชย์.
- ฟรังซิส, สมเด็จพระสันตะปาปา. (2556). พระสมณสาส์นเตือนใจ ความเชื่อขอมยินดีแห่งพระสาร. (2557). (เซอร์ มารีย์ หลุยส์ พรฤกษ์งาม, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: สื่อมวลชนค่าทางลิกแห่งประเทศไทย.
- ฟรังซิส, สมเด็จพระสันตะปาปา. (2558). พระสมณสาส์นขอรรเริญองค์พระผู้เป็นเจ้า. (เซอร์ มารีย์ หลุยส์ พรฤกษ์งาม, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: สื่อมวลชนค่าทางลิกแห่งประเทศไทย.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. เศรษฐกิจพอเพียง. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 กันยายน ค.ศ. 2015. เข้าถึงได้จาก : https://www.chaipat.or.th/site_content/item/19-2009-10-30-07-44-57.html.
- สภาพรัฐธรรมนูญค่าทางลิกแห่งประเทศไทย. (2558). กฤษฎีกาสมัชชาใหญ่ของพระศาสนจักรค่าทางลิกแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สภาพรัฐธรรมนูญค่าทางลิกแห่งประเทศไทย.
- Best, John W. (1997). *Research in Education*. New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Cronbach, Lee J. (1984). *Essentials of psychological Testing*. 4 th ed. New York: Harper & Row Publishers.